

Aanvulling 25.1 bij grond 25

Reactie op betogen van gedeputeerde [REDACTED] en [REDACTED]

Inleiding

Tot heden, 5 juli 2023, hebben Gedeputeerde Staten, noch [REDACTED] binnen dit hoger beroep gereageerd op grond 25 in dit hoger beroep. Echter, namens GS heeft gedeputeerde [REDACTED] een betoog gehouden dat raakt aan deze grond. Daarnaast heeft [REDACTED], in dit hoger beroep optredend namens [REDACTED], een schriftelijke reactie ingediend op bezwaren tegen een omgevingsvergunning (voor de bouw van het theehuis) en raakt ook zijn betoog aan grond 25. Daarom gaat de stichting hieronder in op de betogen van gedeputeerde [REDACTED] en [REDACTED].

Betoog van gedeputeerde [REDACTED]

Namens de stichting heeft [REDACTED] de statencommissie RGW van de provincie Utrecht toegesproken in de openbare commissievergadering van 17 mei 2023. De transcriptie van zijn toespraak luidt:

Dank u wel, voorzitter.

Mijn naam is [REDACTED]. Ik ben [REDACTED] van de Stichting Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi en ik spreek namens die stichting, namens de dassenwerkgroep.

Een theehuis, parkeerplaats en dierenbegrafplaats. In een weiland bij Lage Vuursche. In het Natuurnetwerk Nederland. Dat is het plan. GS helpen daarbij. Dat staat in een convenant uit 2012.

In 2017 hebben GS voor dit plan ontheffing verleend van de Wet natuurbescherming. Die zou namelijk worden overtreden door opzettelijke schade aan essentieel foerageergebied van de Das. Dit is het enige motief voor de ontheffing.

In 2018 hebben GS opnieuw betoogd dat de ontheffing vereist is, en het foerageergebied essentieel. Dat staat óók op schrift, namelijk in hun verweerschrift bij de Rechtbank Gelderland.

Maar nu gebeurt er iets opmerkelijks:

In juni 2022 hebben GS bij de Raad van State beweerd dat hier géén essentieel foerageergebied ligt. En ja, óók dat staat op papier, in hun verweerschrift. Dus hebben GS zelf bij de Raad van State hun enige beweegreden voor de ontheffing onderuit gehaald. Er ligt immers géén essentieel foerageergebied meer, vinden zij plotseling. Zomaar opeens is dat van de aardbodem verdwenen. En ze hebben die ommezwaai niet eens gemotiveerd bij de Raad van State.

Als de Raad van State dit betoog desondanks honoreert, dan hoeft er geen dassentunnel te worden aangelegd onder een levensgevaarlijke weg. Dit ontheffingsvoorschrift is dan van de baan. En het plan kan dan sneller worden uitgevoerd.

Maar nu wordt het nog gekker:

In oktober 2022, dus enkele maanden later, hebben GS de geldigheidsduur van de ontheffing verlengd. Bij toeval heeft de dassenwerkgroep dit bemerkt. Ze was volledig verrast. GS hadden dit besluit namelijk niet aan de dassenwerkgroep

verzonden en evenmin aan de Raad van State. Later heeft de hoogste bestuursrechter, de Raad van State, aan GS om opheldering gevraagd. Opeens vinden GS de ontheffing kennelijk weer vereist en zijn ze dus van mening dat er wel degelijk essentieel foerageergebied ligt.

Let nu goed op:

Bij het nemen van dit verlengingsbesluit van oktober 2022, was het betoog bij de Raad van State van juni 2022 nog steeds van kracht. Gedeputeerde Staten hadden dat niet ingetrokken. En ze hebben dat nog steeds niet gedaan.

De slotsom is:

Gelijktijdig beweren GS dat er wél en géén essentieel foerageergebied ligt. En dus beweren GS gelijktijdig dat er wél en géén ontheffing nodig is.

Er is dus sprake van onwaarheid. Dit is geen simpele verspreking van GS. Het staat namelijk zwart op wit in rechtsgeldige stukken die formeel door GS zijn vastgesteld.

Provinciale Staten mogen onwaarheid niet gedogen. Ze moeten GS verzoeken om ofwel het betoog bij de Raad van State in te trekken, ofwel de ontheffing.

Dergelijke weilanden zijn langs de Utrechtse Heuvelrug levensbelangrijk foerageergebied voor dassenclans, kleine territoriale dassenpopulaties. Maar daar zijn veel plannen voor woningbouw, zonnepanelen, windturbines en recreatievoorzieningen. Helaas menen GS zulke plannen telkens te compenseren door die weilanden te veranderen in kruidenrijk grasland dat óók nog hoog is. Daar kunnen dassen helaas amper meer foerageren. Ze ontlopen zulk grasland. Regenwormen zijn daar onbereikbaar. En dit is ook op wetenschap gebaseerd.

Ingrijpen van Provinciale Staten is dus vereist. En dat begint met een verzoek aan GS om ofwel deze ontheffing in te trekken, ofwel het betoog bij de Raad van State.

Onwaarheid is onaanvaardbaar.

Dank u wel, voorzitter.

Vervolgens heeft het statenlid ████████ van de Partij voor de Dieren het woord gevoerd in dezelfde vergadering. Hier volgt de transcriptie van haar betoog:

Ja, dank u wel voorzitter.

Ik wil de ████████ heel erg bedanken voor zijn heldere bijdrage, die naar het oordeel van onze fractie wijst op een zeer verontrustende gang van zaken. Ik zal zijn samenvatting niet herhalen, maar wat ons betreft is het een heel belangrijke bijdrage, ook al klinkt het vrij technisch.

Het gaat over een vergunningsprocedure, maar het gaat in wezen over het feit dat de leefruimte van de Das, en van natuur in [het] algemeenheid en van natuursoorten in het geding is in onze provincie en dat procedures en vergunningverlening daarom met uiterste zorgvuldigheid moeten plaatsvinden en dat de wet eenduidig moet worden toegepast.

En dat is volgens onze fractie nu in het geding. Wat is waar? Daar komt het nu op neer. Is er nu wel of niet een ontheffing nodig van de Wnb voor de aanleg van het

theehuis in Lage Vuursche? Kan GS hier uitsluitel over geven? En zal GS ofwel het betoog bij de Raad van State intrekken, ofwel de ontheffing? Het kan namelijk niet allebei waar zijn.

En hoe gaan we erop toezien dat dit soort tegengestelde interpretaties en toepassingen niet meer voorkomen? Want het gaat hier over bescherming van natuur, bescherming van beschermde diersoorten. Het lijkt me nogal van belang dat we daarin de wet goed en eenduidig toepassen.

Voor mijn mede-statenleden zou ik ook willen vragen hoe jullie hier tegenaan kijken. Is dit een aanvaardbare gang van zaken als het gaat om vergunningverlening? En wij willen mogelijk een motie indienen waarin verzocht wordt om uitsluitel te geven over welke interpretatie nu geldig is en dan ofwel de ontheffing in te trekken, ofwel het betoog bij de Raad van State.

Dank u wel, dat was het.

Daarna heeft gedeputeerde ██████ namens GS in de vergadering het volgende betoogd:

Ja voorzitter, dit is ook weer een vraag die niet mijn dossier betreft. Ik ga toch mijn best doen om hem goed te beantwoorden. En het is best ingewikkeld want het is allemaal erg juridisch.

Dus er is sprake geweest van een ontheffing die is gegeven aan een initiatiefnemer in 2017. En die initiatiefnemer heeft vervolgens een verzoek ingediend bij GS om dat besluit te verlengen. En wij moeten op dat besluit [vermoedelijk werd 'dat verzoek' bedoeld] positief beslissen omdat anders, omdat er een hoger beroep loopt tegen die ontheffing, die ontheffing niet meer geldig zou zijn.

Omdat daar nog geen eindantwoord is, moeten wij de situatie zoals die nu is, eigenlijk doortrekken. Wij konden niet anders dan de ontheffing verlengen.

Tegelijkertijd heeft de Rechtbank Midden-Nederland [commentaar auteur: vermoedelijk wordt de Rechtbank Gelderland bedoeld], die is tot een oordeel gekomen dat de ontheffing eigenlijk achteraf gezien niet nodig was vanwege tussentijdse wijzigingen van de plannen. En die wijzigingen, die zijn, die hebben plaatsgevonden op initiatief van de ontheffinghouder doordat die geen afrastering meer rond de dierenbegraafplaats heeft geplaatst, waardoor er ook geen aantasting is van het essentiële foerageergebied van de Das.

En dus achteraf, met die nieuwe wijzigingen die dus hebben plaatsgevonden zou je kunnen zeggen dat die ontheffing niet noodzakelijk was.

Maar rechtbanken toetsen in beroep en hoger beroep ontheffingssituaties altijd op basis van de toenmalige wet- en regelgeving. Dus die wet- en regelgeving die gold in 2017 toen de initiatiefnemer dat heeft aangevraagd.

Als nu een nieuwe ontheffing zou worden aangevraagd, dan moeten we dat toetsen op de actuele stand van zaken en zou waarschijnlijk die ontheffing niet nodig worden geacht. En wij volgen daarom dus ook de lijn van de rechtbank in hun betoog dat in een hoger beroep in de nieuwe situatie geen ontheffing noodzakelijk is, maar dat het op dit moment nog wél het geval is, omdat we nog geen einduitspraak hebben van de Raad van State.

Het is wat ingewikkeld. Ik hoop dat u mij kunt volgen. Maar dit is waar het over gaat. En wij proberen in dat opzicht juist de wetgeving eenduidig toe te passen omdat wij ons houden aan de regels die daarvoor zijn. Die hebben wij hier gevolgd en dat levert in dit geval wellicht wat onduidelijkheid op. Maar wij voldoen daardoor wel juist, denk ik, aan de eenduidigheid, zodat voor iedereen helder is dat we de wet voor iedereen eerlijk toepassen.

Hier suggereert gedeputeerde ██████ namens GS het volgende:

GS waren verplicht om in oktober 2022 het verzoek tot verlenging van de geldigheidsduur van de ontheffing te honoreren omdat zij in 2017 van oordeel waren dat artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming zou worden overtreden door een opzettelijke verslechtering van essentieel foerageergebied. Ze suggereert daarmee tevens dat GS ook de twee voorgaande (van 2019 en 2020) verlengingsbesluiten moesten nemen op basis van de gebiedsfuncties (voor de Das) en wetgeving geldend tijdens het eerste ontheffingsbesluit, namelijk van 2017. Met andere woorden: uitsluitend in 2017, bij het eerste ontheffingsbesluit, zouden GS hebben geoordeeld dat een ontheffing noodzakelijk was omdat er destijds sprake zou zijn van een overtreding wegens opzettelijke verslechtering van essentieel foerageergebied.

Daarmee suggereert gedeputeerde ██████ dat zowel ██████ als GS later bij de rechtbank en/of de Afdeling konden betogen dat er geen sprake is van essentieel foerageergebied, zonder strijdigheid met de motivering van het verlengingsbesluit van oktober 2022.

De stichting meent echter dat de suggestie van gedeputeerde ██████ onwaar is, zoals hieronder wordt beargumenteerd.

De letterlijke motivering van het verlengingsbesluit luidt (met onderstreping door de stichting):

III. Beoordeling verzoek

De ruimtelijke ingrepen hebben niet kunnen plaatsvinden door bezwaar- en beroepsprocedures, waardoor de looptijd van de ontheffing bijna is verlopen (geldig tot 30 november 2022). Om de ontwikkeling voort te zetten is een verlenging van de termijn noodzakelijk.

Om de onderzoeksgegevens van de das tijdens de procedures actueel te houden, zijn in en rondom het plangebied aanvullende onderzoeken uitgevoerd. Wij hebben beoordeeld dat er geen ecologisch gewijzigde omstandigheden in het plangebied zijn die een verlenging van de ontheffing belemmeren.

Aangezien de voorgestelde verlenging noodzakelijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden en er [sic] geen ecologische wijzigingen hebben voorgedaan, gaan wij akkoord met uw verzoek.

GS waren bij het nemen van het verlengingsbesluit dus van oordeel dat ze de aanvraag mochten weigeren, namelijk als 'er ecologisch gewijzigde omstandigheden zijn die een verlenging van de ontheffing belemmeren'. Uit het besluit zelf blijkt dus dat GS, anders dan gedeputeerde ██████ suggereert, zich niet verplicht achtten om de geldigheidsduur te verlengen. Volgens de stichting is de suggestie van gedeputeerde ██████ dus onwaar.

Ten tweede blijkt uit de letterlijke motivering van het verlengingsbesluit dat GS het verlengingsbesluit hebben genomen op basis van de gebiedsfuncties (voor de Das) en de wetgeving geldend op het moment van het verlengingsbesluit, dus geldend in oktober 2022 en, anders dan gedeputeerde ██████ suggereert, niet op basis van de gebiedsfuncties en wetgeving geldend bij het

eerste ontheffingsbesluit in 2017. Volgens de stichting is dus ook deze suggestie van gedeputeerde [REDACTED] onwaar.

De stichting meent dan ook dat grond 25 in haar hoger beroep niet is weerlegd door het betoog van gedeputeerde [REDACTED] namens GS.